

فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیست و چهارم، شماره ۱، بهار ۱۴۰۱

صص ۹۳-۶۵

چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم رسانه‌های نوپدید

(مورد مطالعه اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس)^۱

جعفر محمدی برزگر^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

چکیده

زمینه و هدف: کلاب‌هاوس یکی از آخرین شبکه‌های اجتماعی تأسیس شده است که تنها متکی به صوت بوده و به سرعت در حال گسترش در جهان و ایران است، هدف اصلی پژوهش بررسی چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم در این شبکه اجتماعی است.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و از نظر ماهیت در زمره تحقیقات تحلیلی و روش تحقیق آن کیفی است. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۸ نفر از مدیران پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات و اساتید صاحب‌نظر فضای مجازی و رسانه است. نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام شده است. برای گردآوری اطلاعات ضمن بهره‌برداری از منابع کتابخانه‌ای از روش مصاحبه استفاده شد. روایی یافته‌ها از طریق نظر سایر خبرگان (تکنیک تثلیث) و پایایی با هدایت دقیق جریان مصاحبه، تفسیر مصاحبه‌های هم‌گرا و در نهایت با نظر خبرگان انجام پذیرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد.

یافته‌ها: چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم کلاب‌هاوس دارای ۵ مضمون اصلی شامل چالش‌های قانونی، اجرایی، اجتماعی، فرهنگی و فنی است و مجموع ۵۳ مضمون فرعی دارد.

نتیجه‌گیری: برای پیشگیری انتظامی و اجتماعی موفق از جرایم اتاق‌های دارای محتوای نامناسب کلاب‌هاوس باید مجموعه‌ای از اقدامات مانند رفع مشکلات قانونی، راهبردهای اقدامات اجرایی پلیس، توسعه پیشگیری‌های اجتماعی و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اختصاص امکانات فنی توأمان در دستور کار قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: پیشگیری انتظامی، پیشگیری اجتماعی، فضای مجازی، کلاب‌هاوس

۱. مقاله برگرفته از پژوهش مستقل با همین عنوان توسط نویسنده انجام شده است.

۲. استادیار مدیریت پیشگیری از جرم، پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا. تهران، ایران.

مقدمه

بدون تردید عصر حاضر، عصر تسلط رسانه‌ها بر افکار و اذهان مردم است و به دلیل توسعه‌ی ارتباطات، دنیای امروز را دهکده جهانی نیز می‌نامند. رسانه‌های نوین نوع جدیدی از روابط بین فردی را شکل داده‌اند که به ارتباط مجازی تعبیر می‌شود. این ارتباط مجازی بین افراد در قالب شکل‌های مجازی همچون شبکه‌های اجتماعی و... بر پایه مشارکت همگانی بنا شده است. با افزایش روزافزون استفاده از فضای مجازی توسط عموم، شاهد رشد و نفوذ شبکه‌های اجتماعی در تحول‌های سیاسی و اجتماعی مختلف، جهت دهی افکار عمومی و حتی فروپاشی نظام‌های سیاسی و اجتماعی مستقر در گوشه و کنار جهان بوده‌ایم (ابراهیمی فر و یعقوبی فر، ۱۳۹۳: ۷۰). رسانه‌ها عموماً دارای چند کارکرد هستند، کارکرد نظارت بر محیط (نقش خبری)؛ ایجاد همبستگی اجتماعی در واکنش به محیط (نقش ارشادی یا راهنمایی)؛ انتقال میراث فرهنگی (نقش آموزشی)؛ سرگرمی و پر کردن اوقات فراغت (مک کوئیل، ۱۳۸۲: ۸۳). بر اساس گزارشات و مستندات، ۳۸ سال زمان برده است تا رادیو در دسترس ۵۰ میلیون نفر قرار بگیرد، این تعداد برای تلفن ۲۰ سال و برای تلویزیون ۱۳ سال؛ برای وب جهانی ۴ سال طول کشیده است. برای فیسبوک ۳/۶ سال و برای توئیتر اندکی کمتر و برای گوگل پلاس ۸۸ روز! همچنین در دوران معاصر، بیش از یک و نیم میلیارد کاربر بر خط گفته‌اند که رویدادها را از طریق برندهای اجتماعی دنبال می‌کنند، این رقم ۲۰ درصد جمعیت جهان است (پایش، ۱۳۹۲: ۸۱). با ظهور، توسعه و گسترش سریع رسانه‌های اجتماعی و ایجاد شبکه‌های مجازی جدید مانند کلاب‌هاوس لازم است پلیس به عنوان اولین کانون قانونی مبارزه با جرم ضمن شناسایی و دیده‌بانی تحولات این حوزه آمادگی‌های لازم را برای مقابله و پیشگیری با جرایم محتمل احراز نماید، زیرا شناسایی و رصد تحولات فضای مجازی امکان پیش‌بینی تدابیر پیشگیرانه را فراهم خواهد آورد و مانع غافلگیری در تحولات آینده می‌شود. بررسی‌های محقق و مشاهده مستقیم در کلاب‌هاوس نشان از آن دارد

که حال حاضر در تعدادی از اتاق‌های گفتگوی این شبکه مصادیقی از جرایم منافی عفت مانند همسریابی غیرقانونی، مباحث جنسی، کسب و کارهای غیرقانونی مانند فروش لوازم جنسی و... صورت می‌پذیرد. در یک بررسی آماری محقق در تیرماه ۱۴۰۰ اتاق‌های گفتگوی نامتعارفی با عناوین آغازی نو در همسریابی، چیت توچیت سمی، اینجا همه چی آزاده، مخ بزن، اتاق‌هایی با اسامی جنسی شنیع، و... با حضور کاربران مؤنث و مذکر وجود داشته است و محتمل است این مسائل موجبات مشکلات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی شوند که در نهایت مداخلات انتظامی را بناچار موجب شود که در این موضوع جدی شاهد هک اطلاعات بیش از یک میلیون نفر از کاربران این برناکمه کاربردی بوده‌ایم که این موضوع تهدید بالقوه‌ای در حوزه امنیت خصوصی است. به نظر می‌رسد دامنه این جرم نه تنها در کشور ما بلکه در سایر کشورها نیز در حال گسترش است، به عنوان نمونه دولت کویت اخیراً اعلام کرده است اولین حکم دستگیری برای فعالان برنامه کلاب‌هاوس به دلیل سوءاستفاده از آن در جرایم منافی عفت و عمومی صادر شده است. بر این اساس هدف این تحقیق بررسی چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی در کلاب‌هاوس به عنوان آخرین فناوری در حوزه شبکه‌های اجتماعی است و از آنجائی که داده‌ها نشان می‌دهد این شبکه اجتماعی در آینده نزدیک (با توجه به ویژگی‌های شنیداری جامعه ایرانی که بیشتر متکی بر ارتباط کلامی می‌باشد) گسترش بیشتری خواهد یافت و این فضا به احتمال زیاد جولانگاه جدیدی را برای مجرمان سایبری فراهم خواهد نمود، که توجه سایر شبکه‌های اجتماعی مانند فیسبوک، اینستاگرام و... به این ویژگی و بررسی جانمایی امکانات صوت محور در برنامه‌هایشان دلالت بر این فرضیه دارد. اهمیت و ضرورت این تحقیق آن است که تاکنون محقق پژوهش مشابهی در کشور در خصوص شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس یافت نکرده است و ضعف‌های پژوهشی و کمبود منابع در این خصوص مشهود است.

بنابراین مسئله مهم در این پژوهش این بوده است که مهم‌ترین چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم اتاق‌های کلاب‌هاوس چه هستند؟

پیشینه و مبانی نظری

در بررسی به عمل آمده از سوی محقق پژوهشی در حوزه کارکردهای شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس به دست نیامد. البته تحقیقات زیادی در خصوص سایر شبکه‌های اجتماعی یا فضای مجازی انجام گرفته است که گزارش بررسی آنها به شرح زیر ارایه می‌شود:

هاشمی و رهبری (۱۳۹۹)، در پژوهش «شبکه‌های اجتماعی مجازی و قبح‌زدایی از محتوای مبتذل (مطالعه موردی: توئیتر فارسی)» که داده کاوی بر روی ۸۲ میلیون توئیت بوده است، به این نتیجه رسیده‌اند که اگرچه توئیت‌هایی با مضامین مبتذل در سال‌های اولیه استفاده از توئیتر، بیشتر مورد استفاده کاربران قرار گرفته است، اما پس از سال ۹۲ میزان استفاده از این مضامین به نرخ نسبتاً ثابتی رسیده و در مجموع نیز تنها حدود ۳ تا ۴ درصد از کل توئیت‌ها را شامل شده است. در نتیجه برخلاف فرضیه اولیه، توئیتر باعث قبح‌زدایی از این نوع مضامین نشده است که علت این امر می‌تواند شکل‌گیری یک هنجار جدید در این اجتماع مجازی و افزایش کنترل اجتماعی غیررسمی به دنبال حضور کاربران با نام و نشان خودشان می‌باشد.

قربانی و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «نقش فضای مجازی در ارتکاب جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی» به این نتیجه رسیده‌اند که بیشترین نقش در ارتکاب جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی مربوط به مؤلفه اشتراک محتوای در خصوص تحریک، تشویق، ترغیب، تهدید یا دعوت به فساد و فحشاء و ارتکاب جرائم منافی عفت یا انحرافات جنسی با میانگین و کمترین نقش مربوط به مؤلفه تبلیغات محتوای در خصوص تشریفات و تجملات نامشروع و غیرقانونی است.

عبداللهمیان و کرمانی (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «همگان‌های شبکه‌ای در توئیتر فارسی؛ تحلیل خوشه‌های شبکه‌ای در توئیتر» سه خوشه اصلی در شبکه ریتوئیت را به شرح زیر شناسایی کرده است: ۱- خوشه اصلاح‌طلبان، ۲- خوشه اصولگرایان ۳-

خوشه مهاجران. یافته‌ها نشان داده است که کاربران مؤثر اغلب از روزنامه‌نگاران، رسانه‌ها و شهروندان عادی تشکیل می‌شوند همچنین شکاف جنسیتی معناداری در همگان‌های شبکه‌ای وجود دارد. حساب کاربری اغلب اعضای این همگان‌ها بعد از انتخابات فعال مانده اما اعضای این سه همگان از نظر داشتن هویت واقعی با یکدیگر تفاوت دارند.

جامی‌پور و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه بین مهارت‌های سایبری و میزان بزه‌دیدگی سایبری» به این نتیجه رسیده‌اند که مهارت پایه‌ای، حل مسئله و ایمنی دارای تأثیر منفی و معناداری بر میزان بزه‌دیدگی سایبری است، اما مهارت‌های ارتباطی، اطلاعاتی و تبادلی تأثیر معناداری بر میزان بزه‌دیدگی ندارند.

هامانه و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «بررسی کیفی احساس امنیت آنلاین شبکه‌های اجتماعی» به این نتیجه رسیده‌اند که ۶۶ گزاره در ۵ حوزه اقتصادی، سیاسی، توان ملی، اصول اخلاقی، هنجارهای فرهنگی، باورهای دینی، عواطف و احساسات، روابط خانوادگی، حریم خصوصی و حقوق شهروندی بر احساس امنیت برخط شبکه‌های اجتماعی مؤثر است. احساس امنیت برخط کاربران ایرانی اگرچه با مصادیق متفاوتی از امنیت غیر برخط بروز و نمود می‌یابد، اما تحت تأثیر روابط دولت-شهروندی در فضای واقعی جامعه است.

مسعودی فر و همکاران (۱۳۹۸)، در تحقیقی با عنوان «تجربه روابط آنلاین از دیدگاه دختران نوجوان، مطالعه کیفی در آسیب‌شناسی روابط سایبری» به این نتیجه رسیده‌اند که نوجوانان و جوانانی که روابط برخط را شکل می‌دهند، احتمالاً بین جهان واقعی و مجازی تعارضات بیشتری را تجربه می‌کنند. در واقع افرادی به اینترنت وابسته می‌شوند که نیازهایشان در دنیای واقعی ارضا نمی‌شود و سعی می‌کنند تا کمبودها و ضعف‌های خود را در اینترنت جست‌وجو کنند و از آن به مثابه وسیله‌ای برای اثبات و ارتقاء روابط و ایجاد روابط جدید استفاده کنند.

خانیکی و خجیر (۱۳۹۸)، در تحقیق ظرفیت‌ها و چالش‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی برای جامعه مدنی به این نتیجه رسیده‌اند که گرایش زیاد مردم به شبکه‌ها، دسترسی آسان به آنان و کاهش هزینه فعالیت‌های مدنی مهمترین ظرفیت و ضعف استفاده حرفه‌ای، سیاست فیلترینگ و انتشار مطالبات کاذب مهمترین چالش شبکه‌ها برای جامعه مدنی ایران هستند.

عباسی شوازی و همکاران (۱۳۹۷)، در تحقیقی با عنوان «همنشینی و رفتارهای پرخطر: مطالعه رابطه همنشینی رفتارهای پرخطر دانشجویان در فضای مجازی با رفتارهای پرخطر در فضای واقعی و مجازی» به این نتیجه رسیده‌اند که همنشینی مجازی بر رفتارهای پرخطر (مجازی و واقعی) بیشتر از همنشینی‌ها در فضای واقعی است.

چاووشی و کرامتی معز (۱۳۹۷)، در تحقیقی با عنوان «عوامل و آثار بزه‌دیده‌گی اخلاقی کودکان و نوجوانان در شبکه‌های اجتماعی تلگرام و اینستاگرام به این نتیجه رسیده‌اند که کودکان و نوجوانان استفاده کننده از شبکه‌های اجتماعی باید مورد آموزش قرار گیرند تا میزان مشارکت خود در ارتباط‌های برخط را محدود به افرادی کنند که آنها را می‌شناسند و به آنها اطمینان دارند این امر خطر بزه‌دیدگی آنها را کاهش می‌دهد.

فرهنگی و عباسی (۱۳۹۶)، در تحقیقی با عنوان «طراحی مدل مقابله با چالش‌های تروریسم رسانه‌ای در شبکه اجتماعی (مطالعه موردی گروه داعش در شبکه‌های تویتر و فیس بوک)» پی‌آمد حضور آنها را در شبکه‌های اجتماعی در اموری مانند ناامنی و بی‌ثباتی، اختلاف مذهبی و قومی، شکاف‌های اجتماعی و پیش‌بینی ناپذیری امور در جوامع عنوان می‌کنند.

حسین پور و ترکمان (۱۳۹۵)، در تحقیقی با عنوان «بررسی نقش شیوه‌های فرهنگی پیشگیری از جرایم اخلاقی در فضای مجازی» به این نتیجه رسیده‌اند که بین متغیرهای آگاه‌سازی خانواده‌ها، ترویج سبک زندگی اسلامی، نظارت همگانی، راه‌اندازی شبکه

ملی اطلاعات و آموزش استفاده صحیح از ابزارهای ارتباط جمعی، با متغیر پیشگیری از جرایم اخلاقی در فضای مجازی رابطه معناداری وجود دارد.

امیری و همکاران (۱۳۹۴)، در تحقیقی با عنوان «بررسی نقش اتاق‌های گفتگوی اینترنتی در ارتکاب جرایم اخلاقی» به این نتیجه رسیده‌اند که نبودن نظارت لازم در اتاق‌های گفتگوی اینترنتی اعم از نظارت والدین، حضور پلیس اینترنتی، فیلترینگ و نبود نظارت سازمان‌های مسئول، ناشناخته ماندن هویت اصلی کاربران، پایبند نبودن به هویت مذهبی و اعتقادی، خانوادگی، فرهنگی، قومی و نژادی و ارائه هویت غیرواقعی در اتاق‌های گفتگو در ارتکاب جرایم اخلاقی مؤثر هستند.

دومیتریکا^۱ با کارجیوا^۲ و فلت^۳ (۲۰۲۰)، در مقاله‌ای با عنوان «رهبری یک حرکت اجتماعی آنلاین» نیاز به حمایت اجتماعی دارد با بررسی جنبش‌های اخیر کانادا به این نتیجه رسیده‌اند که با وجود رسانه‌های اجتماعی وجود رهبران سنتی چندان ضروری به نظر نمی‌رسد. بنابراین تولید و نشر و سازماندهی پیام است که اهمیت دارد.

فونگ^۴ (۲۰۱۶)، در تحقیقی با عنوان «وابستگی به اینترنت در چین و هنگ‌کنگ» به این نتیجه رسیده است که کاربران نوجوان اغلب روابط برخط، که ساختگی و ضعیف‌اند، را جایگزین روابط واقعی زندگی کرده‌اند و از جامعه و ارتباطات اجتماعی واقعی دوری می‌کنند. به این ترتیب دوستی اینترنتی خیلی سریع، جایگاه روابط خانوادگی و دوستان قدیمی را گرفته و نوجوانان به همین دلیل از تعامل دوسویه دوری می‌کنند، این امر مهارت‌های تعامل اجتماعی آنان را در زندگی واقعی کاهش داده است.

سارید ایکیز و همکاران^۴ (۲۰۱۵)، در تحقیقی با عنوان «امنیت اطلاعات فردی، رفتار کاربر و قربانی سایبری: مطالعه تجربی از کاربران شبکه‌های اجتماعی» به این نتیجه

^۱ Dumitrica

^۲ Bakardjieva

^۳ Felt

^۴ Saridakis, Benson, Ezingard and Tennakoon

رسیده‌اند که کاربران شبکه‌های اجتماعی به احتمال زیاد در معرض خطر به‌عنوان قربانیان جرائم اینترنتی هستند و این امر با توانایی آنان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی ارتباط مستقیمی دارد.

فالوود و همکاران^۱ (۲۰۰۶)، بیان می‌کنند که استفاده مفرط از اتاق‌های گفتگو، افراد را به سوی گفتگوهای خطرناک سوق می‌دهد.

اتاق‌های گفتگوی^۲ کلاب هاوس. رسانه‌های اجتماعی هر روز امکان و قابلیت جدیدی را برای کاربرانشان فراهم می‌کنند؛ چرا که ادامه حیات و رتبه و جایگاه آنها بسته به حضور و فعالیت‌های کاربرانشان است. یکی از این امکانات جدید تأسیس شبکه اجتماعی مبتنی بر اتاق‌های گفتگو است. ارتباطات انسانی در محیط اتاق‌های گفتگو، ضمن آن که تقویت‌کننده روابط غیرواسطه به زمان و مکان شده است، به محلی برای جستجو و ارضای کنجکاوی‌های نوجوانان و جوانان شده است (امیری، ۱۳۹۴: ۳۸). بر اساس داده‌ها اتاق‌های گفتگو یکی از ناامن‌ترین قسمت‌های دنیای مجازی برای نونهالان و نوجوانان است که باید به شدت از آنها محافظت کرد. بر اساس بررسی‌های انجام شده در ایالات متحده آمریکا تقریباً ۳۴ درصد افراد بیان کرده‌اند که در اتاق‌های گفتگو مورد تهاجم قرار گرفته‌اند و مهاجمان فشارهای روانی مختلفی را بر آنها تحمیل کرده‌اند (کاتزر^۳ و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۵). یانگ^۴ در تحلیل محتوای گفتگوهای رد و بدل شده در اتاق‌ها سه ویژگی ارضای جنسی، حمایت‌های اجتماعی و خلق یک شخصیت جدید را برای آنها برمی‌شمارد. سولر از منظر تفاوت، با عطف و توجه به نظریه سلسله مراتب، نیازهایی که منظر به ارائه آنها پرداخته است، اتاق‌های گفتگو را پاسخ‌دهنده به نیازهای سطوح پایین (نیازهای جنسی)، سطوح میانی (نیازهای ارتباطی

^۱ Fullwood ; Galbraith & Morris

^۲ Chat room

^۳ katzer

^۴ Yang

و احساس تعلق)، و سطوح عالی (عزت نفس و خود شکوفایی)، می‌داند (سولار، ۲۰۰۷؛ به نقل از قاسم‌زاده: ۱۳۸۵).

کلاب‌هاوس یکی از جدیدترین برنامه‌های کاربردی اجتماعی است که بر محور اتاق‌های گفت‌وگو تأسیس شده است. این برنامه کاربردی در ماه مه سال ۲۰۲۰ توسط پل دیویسون^۱ و روهان ست^۲ ایجاد شده است. از نظر لغوی کلاب به معنی باشگاه و هاوس به معنی خانه است و به معنی محل باشگاه و انجمن است. این برنامه کاربردی جزو زیرگونه‌ای از شبکه اجتماعی است که به آن شبکه‌های صوتی اجتماعی گفته می‌شود. البته این مفهوم جدید نیست دو دهه پیش از این گروه‌های از افراد سیاسی و همچنین مبلغان مذهبی از بخش صوتی پیام‌رسانی با عنوان پالتک^۳ استفاده می‌کردند. کلاب‌هاوس بدون شک مهم‌ترین پدیده رسانه‌ای پیرامون شبکه‌های اجتماعی از سال ۲۰۲۰ است که نه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان مورد توجه کاربران قرار گرفته است. در این شبکه اجتماعی افراد با علایق مشترک گرد هم جمع می‌شوند و به روش سنتی در مورد مسائل گوناگون صحبت، بحث و تبادل نظر می‌کنند. بدون اتکا به تصویر، ویدئو و یا متن و تنها متکی بر صوت است. از این‌رو بسیاری از صاحب‌نظران علوم ارتباطی تولد کلاب‌هاوس را با احیای معنای واقعی شبکه اجتماعی و تأکید بر اجتماعی بودن آن مترادف دانسته‌اند. عضویت در کلاب‌هاوس قبلاً تنها با دعوت‌نامه امکان‌پذیر بود و هر کاربر تنها می‌توانست ۲ نفر را به این شبکه اجتماعی دعوت کند (ایرنا، فرصت‌ها و تهدیدات کلاب‌هاوس). این محدودیت هم اکنون حذف شده است. برخی صاحب‌نظران بر این باورند که دلیل اصلی رفع تدریجی محدودیت‌ها است که سازندگان کلاب‌هاوس قصد دارند خیلی آرام جامعه مخاطب خود را شکل بدهند و خود را برای آینده و مدیریت تعداد زیادی کاربر آماده کنند در تارنمای کلاب‌هاوس

^۱ Paul Davison

^۲ Rohan Seth

^۳ paltalk

گفته شده است که این شبکه اجتماعی در آینده برای همه مردم دنیا در دسترس خواهد بود. همچنین مشخص شده است که مرکز کنترل کلاب‌هاوس در شانگهای چین قرار دارند. این برنامه در سال ۲۰۲۰ فقط ۱۵۰۰ عضو داشت ولی تعداد کاربران آن تا اسفند ۹۹ به بیش از ۱۰ میلیون نفر رسیده است، فضای انتخابات سیزدهم ریاست جمهوری و استقبال افراد سیاسی از آن موجب شناسایی بیشتر آن در کشور شده است.

متصور است این شبکه اجتماعی مانند سایر شبکه‌های فضای مجازی چالش‌هایی جدیدی را در حوزه‌های انتظامی ایجاد می‌کند. بر این اساس شناخت ظرفیت‌ها و تهدیدات اجتماعی این شبکه اجتماعی امکان برنامه‌ریزی برای پیشگیری‌های انتظامی و اجتماعی را فراهم خواهد آورد. در خصوص پیشگیری‌های انتظامی و اجتماعی مورد نظر می‌توان گفت که پیشگیری انتظامی بر قابلیت‌های نیروی پلیس در تحقق اهداف پیشگیری از جرم مبتنی هستند. به عبارت دیگر مبنای پیشگیری پلیس در این حوزه، اختیارات و توانایی‌های نیروی پلیس در پیشگیری از جرم در جامعه است. پیشگیری انتظامی را می‌توان در یک تعریف، مجموعه تدابیر و اقدامات کنشی و واکنشی نیروی پلیس دانست که با حمایت از افراد در معرض خطر، افزایش آگاهی‌های عمومی، نظارت بر اماکن عمومی، افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم و مداخله پس از وقوع جرم، درصدد پیشگیری از ارتکاب جرم در جامعه است (عباچی، ۱۳۸۷: ۴۵). از سویی پیشگیری اجتماعی در جرایم به وقوع پیوسته در کلاب‌هاوس در برگیرنده تدابیر و اقدام‌هایی است که هدف آن‌ها کاهش یا از بین بردن عوامل جرم‌زا است. زیرا محققان، پیشگیری اجتماعی را مبتنی بر علت‌شناسی جرم می‌دانند (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۱: ۷۶۱). در خصوص دامنه پیشگیرهای انتظامی مورد نظر در این تحقیق می‌توان آن‌را مجموعه اقدامات و تدابیر پلیسی اعم از وضعی و انتظامی دانست که در مسیر پیشگیری از جرایم به وقوع پیوسته در اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس با چالش مواجه شده است و بر پایه شاخص‌هایی مانند، میزان و نوع جرایم، اطلاعات جرم، وضعیت نظارت بر این

اتاق‌ها، هزینه‌های ارتکاب جرم، فناوری‌های مورد نیاز... قابلیت بررسی دارد. همچنین دامنه پیشگیری اجتماعی را می‌توان در مجموعه اقدامات و تدابیر پلیسی و سایر سازمان‌های مسئول در حوزه پیشگیرهای اجتماعی دانست که با شاخص‌های فردی و اجتماعی مانند میزان حمایت از شهروندان آسیب‌پذیر، افزایش آگاهی‌های عمومی، بررسی دلایل فردی و عمومی جرم، وضعیت هماهنگی و همکاری سازمان‌ها... مورد بررسی قرار داد.

نقش رسانه‌ها در زندگی اجتماعی. در حال حاضر نظریات مناسبی برای تبیین نقش رسانه‌ها در زندگی اجتماعی و دلایل اقبال عمومی به آنها ارایه شده است. در یکی از مشهورترین این نظریه‌ها که به نظریه استفاده و خشنودی مشهور است افراد بر اساس تأثیر و نقشی که رسانه‌ها بر روی زندگی آنها دارند، آن‌ها را انتخاب می‌کنند. در حقیقت مفهوم توجه‌گزینشی که در فرایند ارتباط مورد توجه قرار می‌گیرد در این نظریه به صورت ملموس قابل مشاهده است (بابایی و فهیمی فرد، ۱۳۹۱: ۱۸۵). بر مبنای نظریه استفاده و خشنودی مخاطب، مصرف‌کننده فعال رسانه است. در این رویکرد مخاطب از آن‌رو فعال است که به دنبال رضامندی و خشنودی است و باور دارد که انتخاب رسانه خشنودی مورد نظرش را فراهم خواهد آورد. کاتر از محققان این نظریه پرسش مردم با رسانه چه می‌کنند؟ را جایگزین پرسش رسانه‌ها با مردم چه می‌کنند؟ کرد و نشان داد که افراد مختلف می‌توانند از پیام‌های ارتباط جمعی مشابه برای اهداف خیلی متفاوت استفاده کنند (سورین و تانکار، ۱۳۸۴: ۳۲۵-۳۲۱). در یکی دیگر از نظریه‌های این حوزه که به نظریه نیازجویی مشهور است، عنوان می‌شود که مخاطب تحت پوشش رسانه نیست. این رسانه است که تحت پوشش مخاطب قرار دارد و در واقع مسأله این نیست، که پیام‌ها چه تأثیری بر مخاطب دارند بلکه این است که مخاطب چگونه از پیام استفاده می‌کند تا نیاز خود را تامین کند (ویندال، ۱۳۸۷: ۲۸۲). همچنین در نظریه قدرت و نفوذ رسانه‌ها یکی از پرسش‌های اساسی نظریه رسانه‌ها این است که رسانه‌ها چه تأثیری دارند. پاسخ به این پرسش از تأثیر بسیار تا تأثیر

اندک در نوسان بوده است. ویلیامز معتقد است تولد هر رسانه ارتباطی جدید با ترس و نگرانی از قدرت مخرب آن بر مخاطبان همراه بوده و کار به جایی رسیده است که در موارد متعددی رسانه‌ها به‌عنوان عوامل دردسرساز جوامع معرفی شده‌اند. در بسیاری از مواقع دشوار است که بتوان موضوع تأثیر رسانه‌ها و واکنش مخاطبان از یک سو و حقایق اجتماعی را در سوی دیگر، از هم جدا نمود (ویلیامز، ۱۳۸۶: ۱۸۷). می‌توان چنین پنداشت که اینترنت به‌عنوان یکی از رسانه‌های قدرتمند نوین می‌تواند با تشکیل حوزه عمومی مجازی و با گردآوری ایده‌ها و نظرهای شهروندان، بر دولت‌ها اعمال فشار نماید (سروی و سهراب‌زاده، ۱۳۹۶: ۷۸). چه این که «حوزه عمومی بورژوازی در وهله اول قلمرویی بود که در آن افراد خصوصی گرد هم می‌آمدند و عموم را شکل می‌دادند و آنها به تدریج توانستند حوزه عمومی تحت کنترل دولت را زیر سیطره خود در آورند و اقتدار آن را به چالش بکشند (هابرماس، ۱۳۸۴: ۵۳).

ویژگی‌های عمومی شبکه اجتماعی کلاب هاوس

شبکه اجتماعی کلاب هاوس دارای ویژگی‌هایی است که آنرا با سایر شبکه‌های عمومی متفاوت کرده است (شکل ۱). مهمترین این ویژگی‌ها به شرح زیر است:

اتاق‌های گفتگو: در این شبکه می‌توان اتاق‌های مختلف گفتگو با موضوعات گوناگون را ایجاد و در خصوص انواع مسائل مورد نظر بحث و تبادل اطلاعات کرد.

محوریت صوت: شاخص‌ترین ویژگی کلاب هاوس محور بودن صوت در آن است و این امر آنرا با سایر شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام، تلگرام، تویتر.. که متکی بر متن، تصویر یا فیلم است، متمایز کرده است بر این مبنا تأکید بر گفتگوی انسان‌ها است نه دریافت تأیید و دنبال شدن. بنابراین تعداد افرادی که در یک اتاق گفتگو قرار می‌گیرند، نشان‌دهنده میزان محبوبیت مباحث آن اتاق است.

تعاملی بودن: این برنامه دارای اتاق گفتگوی صوتی است که می‌توانید به صورت آزادانه به آنها پیوندید و میهمان آنها باشید. هر اتاق مانند پادکست^۱ زنده، تعاملی و فیلتر نشده است و افراد یک سویه امکان ارایه دیدگاه‌های خود را داشته و امکان نقد گفتگوها فراهم است.

شبکه‌سازی افراد: اتاق‌های گفتگو کلاب‌هاوس طیف گسترده‌ای از موضوعات مربوط به اهداف مورد نظر را پوشش می‌دهند و افراد می‌توانند با سایر افراد دارای علایق مشترک ارتباط صوتی برقرار و شبکه‌ای از افراد هم طیف ایجاد کنند.

زنده بودن: زنده بودن تعاملات صوتی از ویژگی‌های دیگر کلاب‌هاوس است. بنابراین در صورت حضور افراد مورد نظر امکان گفتگوی مستقیم و آگاهی از دیدگاه‌های آنها فراهم است در نتیجه تا حدود زیادی امکان سانسور یا کتمان گفتار توسط افراد مشکل است.

شناسایی هویت افراد: افراد حاضر در کلاب‌هاوس توسط مدیران اتاق‌ها قابل شناسایی هستند. بنابراین اگر ناشناس حضور یابند، امکان تبادل گفتگو را ندارند و به‌طور معمول افرادی اجازه اظهار نظر پیدا می‌کنند که برای مخاطبان شناخته شده باشند. بر این اساس موضوع گمنامی کاربران در فضای مجازی در این برنامه تا حدودی از بین رفته است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱ پادکست عبارت است از گفتگوهای رادیوی اینترنتی که می‌توانید فایل‌شان را دانلود و سر فرصت گوش کنید. کلمه‌ی پادکست (Podcast) از ترکیب دو واژه‌ی (Pod) و (broadcast) تشکیل شده است. منظور از پاد همان دستگاه‌های آی‌پاد است. به این معنی که پادکست محتوایی قابل حمل است و می‌توانید در هر جایی به آن گوش کنید. بنابراین پادکست گفت‌وگوی صوتی ضبط‌شده‌ای بین مجری و مهمان است که می‌توانید درست مثل گفتگوهای رادیویی به آن گوش کنید. پادکست حتی می‌تواند صحبت انفرادی کسی باشد که افکار و تجربیاتش را با دیگران به اشتراک می‌گذارد. موضوع پادکست‌ها نیز محدودیتی ندارد و می‌تواند درباره‌ی هر موضوعی باشد، از کسب و کار و بازاریابی گرفته تا گردشگری، یوگا و غیره.

فقدان متن و تصویر و فیلم: این شبکه فاقد امکانات آرایه متن، تصویر و فیلم است که بر این اساس حساسیت‌های این حوزه تقلیل یافته است.

کنترل مکالمات صوتی توسط مدیر اتاق‌ها: برخلاف سایر شبکه‌های اجتماعی کنترل افراد در این شبکه به راحتی میسر است. به عنوان نمونه برعکس اینستاگرام که حاوی یادداشت‌ها و نظرهای بی‌ادبانه است و فضای عمومی را تخریب می‌کند این شبکه امکان این را برای مدیران فراهم کرده است که اگر یک فرد بخواهد از حدود اخلاقی و قانونی فراتر رود، امکان قطع فوری میکروفون وجود دارد. بنابراین کنترل مخاطب توسط مدیر اتاق فراهم است.

دسترسی نداشتن به سایر محتوای تلفن: برخلاف سایر برنامه‌های موجود کلاب هاوس در زمان نصب هیچ گونه دسترسی به اطلاعات تلفن همراه را از کاربران نمی‌خواهد.

میزان مصرف اینترنت: با توجه به نبود نیازمند به دریافت عکس، فیلم یا سایر داده‌ها مصرف اینترنت آن نسبت به سایر شبکه‌های اجتماعی بسیار کمتر است به طور میانگین مقدار مصرفی آن ۹۰ کیلوبایت بر ثانیه است، که این مقدار بسیار کم و ناچیز است.

فراگیری در بین نخبگان: برعکس سایر شبکه‌های اجتماعی که ابتدا توسط عموم مردم مورد استقبال قرار می‌گرفت و سپس نخبگان به ظرفیت‌های حضور در آن پی می‌بردند در این شبکه ابتدا شاهد حضور نخبگان سیاسی و اجتماعی در آن هستیم که احتمالاً بعد از آن شاهد گسترش عمومی آن خواهیم بود.

نداشتن امکان ضبط گفتگوها: نسخه‌های اولیه کلاب هاوس امکان ضبط مکالمات را نداشت ولیکن در نسخه بعدی این موضوع برطرف شد.

قوانین و مقررات سخت گیرانه: قوانین و مقررات استفاده از این برنامه نسبت به سایر شبکه‌های اجتماعی سختگیرانه‌تر است؛ به طور مثال اگر کاربری مقررات اتاق گفتگوها

را رعایت نکند، امکان مسدودسازی دائمی شماره تلفن ثبت نام شده وی در این اتاق وجود دارد، ضمن آن‌که کاربری هم که وی را تأیید کرده، مورد جریمه قرار می‌گیرد.

ویژگی و قابلیت‌های کلاب هاوس

امکان ضبط گفته‌ها	میزان مصرف اینترنت	دسترسی نداشتن به سایر محتوای تلفن	امکان کنترل مکالمات توسط مدیر اتاق‌ها	فرآگیری در بین نجبگان	نبود متن و تصویر و فیلم	شناسایی هویت افراد	اتاق‌های گفتگو	زنده بودن	شبکه سازی افراد	تعاملی بودن	قوانین و مقررات سخت گیرانه	محوریت صوت
-------------------	--------------------	-----------------------------------	---------------------------------------	-----------------------	-------------------------	--------------------	----------------	-----------	-----------------	-------------	----------------------------	------------

شکل ۱: ویژگی‌هایی شبکه اجتماعی کلاب هاوس

روش

این تحقیق از نظر هدف کاربردی است و از نظر ماهیت، در زمره تحقیقات تحلیلی به شمار می‌رود. روش انجام تحقیق کیفی است، جامعه آماری تحقیق و متشکل از ۱۸ نفر از مدیران و خبرنگاران و کارشناسان آگاه به حوزه فضای سایبر و رسانه از درون و برون سازمان ناجا هستند. ویژگی دارای اهمیت این خبرنگاران آن بوده است که ضمن تسلط بر حوزه فضای مجازی در شبکه اجتماعی کلاب هاوس نیز عضویت داشته و به تناوب از آن استفاده کرده باشند. بنابراین اشرافیت لازم را بر این شبکه اجتماعی داشته باشند بر این اساس در انتخاب خبرنگاران محدودیت‌هایی ایجاد شده است. افراد مذکور پس از شناسایی، به صورت هدفمند مورد مصاحبه قرار گرفته‌اند. همچنین اطلاعات اولیه مربوط به مبانی نظری از مطالعات کتابخانه‌ای، بررسی اسناد، مدارک، کتاب‌ها، مقالات، گزارشات و جستجوی اینترنتی به دست آمده است، برای گردآوری و تدوین سوالات مصاحبه از نظرات متخصصان استفاده و مصاحبه پس از اشباع متوقف شد. در هنگام

مصاحبه گفته‌های افراد تا حدودی کنترل و یافته‌های حاصله طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و بر این اساس مقوله‌ها (چالش‌های) اصلی و فرعی به دست آمد برای اعتبار یابی یافته‌ها، نتایج در اختیار چندین کارشناس متخصص دیگر قرار گرفت که مورد تأیید واقع شد (تکنیک تثلیث). پایایی نیز از طریق هدایت دقیق جریان مصاحبه، تفسیر مصاحبه‌های هم‌گرا و نظر خبرگان صورت پذیرفته است. برای حصول اطمینان از پایایی داده‌های پژوهش از روش‌های راثو و پری (۲۰۰۳) شامل قابلیت بازیافتی، تأییدپذیری و قابلیت تکرارپذیری و هدایت دقیق جریان گردآوری داده‌ها، ایجاد فرایندهای ساخت‌مند برای اجرا و تفسیر مصاحبه‌های هم‌گرا و همچنین از نظرات متخصصان این حوزه استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از روش تحلیل مضمون و از نرم افزار مکس کیودا استفاده شد.

یافته‌ها

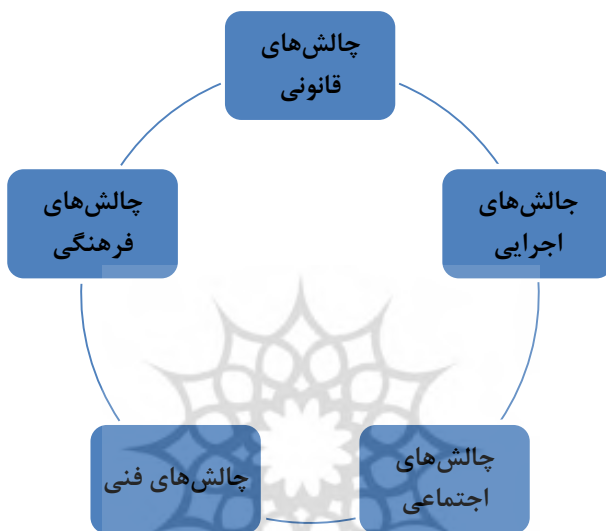
برای دسترسی به مضامین چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم رسانه‌های نوپدید که در اینجا اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس مد نظر بوده است. با تعداد ۱۸ نفر شامل مدیران پلیس فتا، اساتید دانشگاه علوم انتظامی و پژوهشگاه علوم انتظامی، اساتیدی از دانشگاه‌های علامه طباطبایی، تهران و شهید بهشتی که در حوزه فضای مجازی و رسانه دارای تخصص هستند، مصاحبه تخصصی به عمل آمد. توزیع جنسیت، تحصیلات و سابقه خدمت یا فعالیت پاسخگویان در حوزه شبکه‌های اجتماعی برابر جدول شماره ۱ است.

جدول شماره ۱: جنسیت، تحصیلات و سابقه خدمت پاسخگویان

متغیر	گروه	فراوانی	درصد	درصد فراوانی تجمعی
جنسیت	مذکر	۱۶	۸۹	۸۹
	مونث	۲	۱۱	۱۰۰
تحصیلات	کارشناسی ارشد	۳	۱۷	۱۷
	دانشجوی دکتری و بالاتر	۱۵	۸۳	۱۰۰

۳۳	۳۳	۶	تا ۱۰ سال	سابقه فعالیت در حوزه
۱۰۰	۶۷	۱۲	۱۰ سال و بالاتر	فضای مجازی

یافته‌های استنباطی. بر اساس یافته‌های پژوهش و با تحلیل مضامین به‌دست آمده از نظر مصاحبه‌شوندگان چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم اتاق‌های

گفتگوی کلاب‌هاوس (اتاق‌های گفتگوهای دارای محتوای نامناسب) دارای ۵ مضمون اصلی و ۵۳ مضمون است که در شکل شماره ۲ ارایه شده است.

شکل شماره ۲: چالش‌های پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس

الف- چالش‌های قانونی. از نظر افراد مورد مصاحبه یکی از چالش‌ها در موضوع پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس چالش‌های قانونی است منظور از این چالش‌ها شرایط و وضعیت‌هایی هستند که بر گرفته از موضوعیت قوانین و خلأهای آن است که بر اساس ۱۰ مضمون به‌دست آمده این چالش‌های قانونی شامل موارد زیر است:

≠ خلأهای قانونی در خصوص خط و مش‌های مباحث اتاق‌های گفتگو کلاب هاوس.

≠ مشکلات عناصر قانونی پذیرش صوت به‌عنوان عنصرمادی و ادله جرم.

≠ بروزرسانی نشدن و یا ایستایی قوانین سایبری با توجه به توسعه شبکه‌های اجتماعی و پیچیدگی جرایم رخ داده.

≠ مشکلات جرم‌انگاری به علت برخط بودن گفتگوها و ذخیره نشدن داده‌های صوتی در کلاب هاوس.

≠ مشکلات قانونی در خصوص جرم‌انگاری کنترل محتوا (مسئولیت قانونی خدمات دسترسی به اتاق، خدمات میزبانی اتاق‌های کلاب هاوس).

≠ چالش‌های حریم خصوصی و فضای مجازی در اتاق‌های گفتگوی کلاب هاوس.

≠ بازدارندگی ناکافی یا ابهام قوانین سایبری در جرایم صوتی.

≠ جامعیت نداشتن قوانین سایبری در جرایم صوتی کلاب‌هاوس مانند منافی عفت، قومیت‌گرایی، نژاد پرستی و....

≠ مشکلات اجرایی قوانین سایبری به‌علت ناهماهنگی سازمان‌های مسئول.

≠ خلأ قوانین حوزه کسب و کارها در فضای مجازی.

ب- چالش‌های اجرایی. از نظر افراد مورد مصاحبه یکی دیگر از چالش‌ها در موضوع پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس چالش‌های اجرایی است؛ منظور از این چالش‌ها شرایط و وضعیت‌هایی که پلیس در اجرای اقدامات پیشگیرانه با آن مواجه است. بر اساس ۹ مضمون به‌دست آمده این چالش‌های قانونی شامل موارد زیر است:

≠ مشکلات پالایش محتوای نامناسب ارایه شده در کلاب‌هاوس.

≠ محدودیت در پیگیری مجرمان فرامرزی در کلاب هاوس.

≠ دسترسی آسان کاربران به محتوای نامناسب کلاب هاوس.

- ≠ سهم بزه‌دیده در وقوع جرم به علت کنجکاوی یا عضویت در اتاق‌های دارای محتوای نامناسب.
- ≠ آسانی تشکیل اتاق‌های گفتگوی دارای محتوای نامناسب در کلاب هاوس.
- ≠ دشواری محافظت از بزه‌دیده‌گی کاربران مراجعه کننده به اتاق‌های گفتگوی کلاب هاوس (آماج جرم).
- ≠ دشواری اتخاذ تدابیر پیشگیرانه وضعی در کلاب‌هاوس.
- ≠ مشکلات تشخیص هویت‌های مجازی.
- ≠ ناهماهنگی مراکز برون‌سازمانی با پلیس در خصوص مدیریت شبکه‌های اجتماعی.
- ج- چالش‌های اجتماعی.** از نظر افراد مورد مصاحبه یکی دیگر از چالش‌ها در موضوع پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس چالش‌های اجتماعی است. منظور از این چالش‌ها شرایط و وضعیت‌هایی در جامعه است که مانع موفقیت پلیس در اجرای اقدامات پیشگیرانه می‌شود. بر این اساس ۱۲ مضمون به‌دست آمده این چالش‌های قانونی شامل موارد زیر است:
- ≠ مشکلات اقناع‌سازی عمومی در خصوص معایب و مضرات عضویت در اتاق‌های نامناسب کلاب هاوس.
- ≠ شکاف آشنایی والدین با فرزندان در خصوص دسترسی به شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس.
- ≠ دشواری کنترل فرزندان برای مراجعه به اتاق‌های گفتگوی نامناسب کلاب هاوس.
- ≠ ناآگاهی کاربران به قوانین و مقررات سایبری به‌خصوص مشارکت در اتاق‌های گفتگو دارای محتوای نامناسب.
- ≠ نبود تفکیک سنی دسترسی به اتاق‌های گفتگو کلاب هاوس.

≠ آسیب‌پذیری بالقوه زنان و کودکان، نوجوانان به‌عنوان آماج جرم در اتاق‌های گفتگوی نامناسب کلاب‌هاوس.

≠ سوءاستفاده از فضای کلاب‌هاوس برای تضعیف همبستگی‌های ملی و اجتماعی.

≠ طرح مسائل محل امنیت مانند قومیت‌گرایی، نژادپرستی، فمینیسم... در اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.

≠ هم‌نوایی غیرمعقول در اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس و ارائه اطلاعات شخصی و محرمانه.

≠ ضعف در مرجع‌سازی رسانه‌ای به‌منظور پذیرش، جلب و اقناع مخاطبان.

≠ ضعف در تولید و ارائه محتوا مناسب رسانه‌ای برای اقشار مختلف.

≠ ترویج شایعه و اخبار جهت‌دار در فضای رسانه‌ای کشور.

د- چالش‌های فرهنگی. از نظر افراد مورد مصاحبه یکی دیگر از چالش‌ها در موضوع پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس چالش‌های فرهنگی است؛ منظور از این چالش‌ها شرایط و وضعیت‌هایی فرهنگی جامعه است که مانع موفقیت پلیس در اجرای اقدامات پیشگیرانه می‌شود. بر این اساس ۱۴ مضمون به‌دست آمده این چالش‌های قانونی شامل موارد زیر است:

≠ سواد رسانه‌ای ناکافی جامعه برای استفاده مناسب از ظرفیت‌های مناسب کلاب‌هاوس.

≠ نبود التزام و توجه به ارزش‌های دینی و ملی در گفتگوهای در تعدادی از اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.

≠ ارائه محتوای نامناسب فرهنگی در تعدادی از اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.

≠ تضعیف سنت‌های عرفی و شرعی جامعه در تعدادی از اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.

≠ تضعیف اثرگذاری نهادهای سنتی گفتگو محور.

- ≠ استقبال کم‌رنگ یا خلأ عناصر مشروع و گفتمان‌ساز در بستر کلاب هاوس.
 - ≠ خطرات توسعه سبک زندگی جدید و ایجاد ارتباطات برخط به جای معاشرت‌های روزانه و گفتگوهای رودرو.
 - ≠ ترویج خرافات، مکتب‌ها و عرفان‌های انحرافی در بستر تعدادی از اتاق‌های کلاب‌هاوس.
 - ≠ سوء استفاده از بستر صوتی کلاب‌هاوس برای فعالیت‌های نابهنجار اجتماعی و سیاسی در تعدادی از اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.
 - ≠ حضور معاندین و مخالفین ارزش‌های فرهنگی و ملی در کلاب‌هاوس.
 - ≠ توسعه فرهنگ شفاهی و جایگزینی آن به جای فرهنگ مکتوب، چاپی و تصویری در سطح کلان.
 - ≠ اعتیاد بیش از حد به کلاب‌هاوس و افسردگی و انزوای اجتماعی یا اختلالات روانی افراد.
 - ≠ ایجاد ارتباطات نابهنجار و خلاف اخلاق عمومی در بین کاربران کلاب‌هاوس.
 - ≠ فرهنگ بی‌اعتمادی به رسانه‌های داخلی و اعتماد بیش از حد به پیام‌رسان‌های خارجی.
- ۵- **چالش‌های فنی.** از نظر افراد مورد مصاحبه یکی دیگر از چالش‌ها در موضوع پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس چالش‌های فنی است. منظور از این چالش‌ها شرایط و وضعیت‌هایی فنی (نرم‌افزاری و سخت‌افزاری) است که مانع موفقیت پلیس در اجرای اقدامات پیشگیرانه می‌شود. بر این اساس ۸ مضمون به‌دست آمده این چالش‌های قانونی شامل موارد زیر است:
- ≠ مشکلات برنامه‌های رمزنگاری شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس.
 - ≠ حداقل داده‌پردازی و سرعت اینترنت برای دسترسی به داده‌های کلاب‌هاوس.

- ≠ نداشتن امکان تغییر مسیر بزهکاران و جلوگیری از ملاقات آنان با افراد در معرض خطر در کلاب هاوس.
- ≠ نبود امکانات فنی سانسور و بلوکه کردن مباحث اتاق‌های گفتگوی دارای محتوای نامناسب در کلاب هاوس.
- ≠ تغییرات سریع سخت‌افزاری و نرم‌افزاری شبکه‌های اجتماعی.
- ≠ مشکلات تشخیص هویت‌های مجازی مجرمان فضای سایبر.
- ≠ مشکلات مالی برای توسعه و بروزرسانی امکانات فنی.
- ≠ ضعف در نوآوری یا سرمایه‌گذاری فنی در حوزه سایبری و طراحی برنامه‌های کاربردی بومی مشابه.

بحث و نتیجه‌گیری

رسانه‌ها در شرایط کنونی یکی از مهمترین دستاوردهای پیشرفت بشری و یکی از ارزش‌ترین وسیله آگاهی‌رسانی همگانی هستند که پیوسته و با سرعت، به دلیل جایگاه و اهمیت کلیدی و طبق نیازمندی متقاضیان در حال گسترش و فراگیر هستند. مجرمان نیز با ظهور هر رسانه از جمله در شبکه‌های اجتماعی از مزیت‌های آن آگاهی یافته و از آن به‌عنوان محل انجام بزه استفاده می‌کنند. کلاب‌هاوس بر این مبنا مورد توجه قرار گرفته است. یافته‌های مصاحبه با خبرگان و نخبگان تحقیق نشان داده است پلیس مانند سایر شبکه‌های اجتماعی در پیشگیری انتظامی و اجتماعی از جرایم در این رسانه نیز با چالش‌هایی مواجه خواهد بود و این چالش‌ها در اشکال متنوعی ظهور و بروز پیدا می‌کند. مصاحبه‌شوندگان این تحقیق چالش‌های متعددی را در این حوزه بیان می‌کنند. یکی از این چالش‌ها موضوع کاستی‌های قوانین موجود است. خلأهای قانونی به‌خصوص با توجه به ویژگی صوت محوری کلاب‌هاوس مشکلات زیادی را در حال حاضر و در آینده ایجاد خواهد کرد. توسعه سریع فضای مجازی و در عین حال ایستایی قوانین سایبری، مشکلات جرم‌انگاری بزه‌های اتاق‌های

گفتگوی این شبکه اجتماعی، چالش حریم خصوصی، کنترل قانونی محتوا از سایر مشکلات این حوزه هستند.

مصاحبه‌شوندگان همچنین چالش‌های اجرایی پلیس برای پیشگیری از جرایم کلاب‌هاوس را دسترسی راحت و سریع مجرمان به این فضا، سهل‌انگاری‌های بزه‌دیده‌گان عنوان می‌کنند و زنان و کودکان احتمال آسیب‌پذیری بیشتری را در صورت حضور در کلاب‌هاوس خواهند داشت. اتاق‌های گفتگوی دارای محتوای نامناسب در کنار مشکلات روحی و روانی مستعد کشنده شدن این طیف به جرایم ناخواسته خواهد بود.

مصاحبه‌شوندگان چالش‌های اجتماعی را از دیگر مشکلات این حوزه عنوان کرده‌اند؛ شکاف آگاهی والدین با فرزندان در کنار دشواری کنترل فرزندان در استفاده از شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس، نبود تفکیک سنی اتاق‌های گفتگو، آسیب‌پذیری زنان و کودکان در مباحث طرح شده خارج از عفت و اخلاق عمومی، طرح مطالب مخمل امنیت مانند قومیت‌گرایی، نژادپرستی، فمینیسم ... از چالش‌های این حوزه هستند. در خصوص چالش فرهنگی این صاحب‌نظران معتقدند مخالفان و معاندان از فضای مباحث کلاب‌هاوس برای تضعیف ارزش‌ها و هنجارهای جامعه استفاده می‌کنند و محتوای نامناسب فرهنگی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهند. حضور عناصر گفتمان‌ساز در این شبکه اجتماعی خود نقش مؤثری در مقابله با تضعیف ارزش‌های فرهنگی دارد. گفتگوهای حاوی مسائل خرافی، ترویج مکاتب انحرافی، اختلالات روحی، روانی و جنسی از دیگر چالش‌های این حوزه است که کمبود سواد رسانه‌ای این وضعیت را تقویت می‌کند و در نهایت آنچه موجب استقبال مجرمان برای ارایه محتوای مجرمانه در فضای کلاب‌هاوس می‌شود، محدودیت‌های فنی مقابله است، عموماً موسسان این نوع شبکه‌ها برای پیشگیری از نفوذ و محرمانگی کاربران ساختارهای پیچیده‌ای را طراحی می‌کنند. که مانع تحقق پیشگیری‌های فنی می‌شود. توسعه مستمر و برورسانی دائمی شبکه‌های اجتماعی در کنار نبود امکان سانسور و بلوکه کردن مباحث دارای محتوای نامناسب در کلاب‌هاوس از دیگر ابعاد چالش‌های فنی است. برنامه

این شبکه اجتماعی با توجه به ممکن نبود امکان بارگیری فیلم، تصویر یا متن نسبت به سایر شبکه‌ها دارای کمترین میزان مصرف اینترنت است. بنابراین در حداقل سرعت اینترنتی قابل دسترسی برای عموم را دارد که اگرچه این امر مزیت نسبی است، اما در همان حال فرصت مناسب‌تری برای بزهکاران ایجاد می‌کند. در مجموع به نظر می‌رسد پی‌آمد گسترش شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس و فراگیری آن بر چالش‌های انتظامی و اجتماعی پلیس در فضای مجازی خواهد افزود و شاهد طیف جدیدی از بزهکاری‌های اجتماعی در این فضا باشیم و همان‌گونه که در پیشگیری از جرایم در سایر شبکه‌های اجتماعی مشکلات و محدودیت‌هایی وجود دارد، در مواجهه با جرایم این شبکه اجتماعی نیز مشکلات از نوع جدیدی بروز خواهد بود. زیرا به مراتب اثبات ادله جرم به‌علت ویژگی صوت محوری این شبکه اجتماعی و ذخیره نشدن داده‌ها با مشکلاتی مواجه است و این که امکان ایجاد ارتباطات موازی پس از آشنایی در اتاق‌های گفتگو موجب گسترش سایر جرایم وابسته به آن در جامعه خواهد شد و بر مشکلات پیشگیری کلان خواهد افزود.

نتایج این تحقیق با یافته‌های قربانی و همکاران (۱۳۹۹)، مبنی بر این که مؤلفه اشتراک محتوا در خصوص تحریک، تشویق، ترغیب، تهدید یا دعوت به فساد و فحشاء نقش مؤثری در جرایم منافی عفت دارد و با یافته‌های مسعودی‌فر و همکاران (۱۳۹۸)، مبنی بر این که افرادی به اینترنت وابسته می‌شوند که نیازهایشان در دنیای واقعی ارضاء نمی‌شود و سعی می‌کنند تا کمبودها و ضعف‌های خود را در اینترنت جست‌وجو کنند و از آن به مثابه وسیله‌ای برای ارتقای روابط و ایجاد روابط جدید استفاده کنند و با یافته‌های عباسی‌شوازی و همکاران (۱۳۹۷)، مبنی بر هم‌نشینی مجازی بر رفتارهای پرخطر (مجازی و واقعی) بیشتر از هم‌نشینی‌ها در فضای واقعی مؤثر است و با یافته‌های چاووشی و کرامتی‌معز (۱۳۹۷)، که کودکان و نوجوانان استفاده‌کننده از شبکه‌های اجتماعی باید مورد آموزش قرارگیرند تا میزان مشارکت در ارتباط‌های پرخطر را محدود به افرادی کنند که آنها را می‌شناسند و با یافته‌های حسین‌پور و ترکمان (۱۳۹۵)، که بین متغیرهای آگاه‌سازی خانواده‌ها، ترویج سبک زندگی اسلامی،

نظارت همگانی با متغیر پیشگیری از جرایم اخلاقی در فضای مجازی رابطه معناداری وجود دارد و با یافته‌های امیری و همکاران (۱۳۹۴)، مبنی بر نبودن نظارت لازم در اتاق‌های گفتگوی اینترنتی اعم از نبود نظارت والدین و حضور پلیس اینترنتی و فیلترینگ نقش مؤثری در انجام جرم دارد هم راستایی دارد.

پیشنهادها

- ≠ توسعه گشت سایبری در کلاب‌هاوس و رصد محتوای نامناسب اتاق‌های گفتگو.
- ≠ طراحی و پیاده‌سازی سامانه هوشمند نظارت و پایش اتاق‌های گفتگو برای کشف الگوهای مجرمانه بزهکاران.
- ≠ پیش‌بینی مکانیزم‌های اطلاع‌رسانی توسط پلیس برای حمایت از بزه‌دیده‌گان اتاق‌های کلاب‌هاوس.
- ≠ آسیب‌شناسی علل توسعه و استقبال عمومی از شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس و گرایش مجرمان به آن.
- ≠ بروزرسانی قوانین حوزه فضای سایبر مبتنی بر جرایم صوتی و ارزیابی کفایت قوانین موجود.
- ≠ استفاده از شیوه‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات برای پیشگیری از جرایم اتاق‌های کلاب‌هاوس.
- ≠ امکان‌سنجی پیشگیری‌های وضعی و تجهیز قابلیت‌های فناورانه پلیسی برای جلوگیری از ارایه محتوای نامناسب در اتاق‌های گفتگوی کلاب‌هاوس.
- ≠ افزایش سطح همکاری‌های بین‌المللی برای کنترل یا مسدودسازی محتوای نامناسب اتاق‌های کلاب‌هاوس.
- ≠ توسعه آموزش‌های ارتقاء سواد رسانه‌ای برای کمک به پیشگیری‌های انتظامی از جرم در کلاب‌هاوس.

≠ تشویق عناصر ملی گفتمان‌ساز برای حضور در اتاق‌های گفتگو به منظور آرایه محتوا مناسب و اقناع‌سازی مخاطبان.

≠ تشویق نهادهای متولی برای فرصت‌انگاری از شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس و آرایه محتوای فرهنگی مناسب.

≠ توسعه و تقویت هماهنگی بین دستگاه‌ها و نهادهای موثر پیشگیری از جرم در فضای سایبر با پلیس.

سپاسگزاری: در پایان، بر خود واجب می‌دانیم که از زحمات تمام مدیران پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات و اساتید صاحب‌نظر فضای مجازی و رسانه که در این پژوهش اینجانب را یاری نمودند، تشکر و قدردانی نماییم.

منابع

1. ابراهیمی فر، طاهره؛ یعقوبی فر، حامد. (۱۳۹۳). تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر افکار عمومی. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی پلیس پایتخت، ۲۰(۱)، ۹۴-۶۹.
http://tehran.jrl.police.ir/article_14807.html
2. امیری، عبدالرضا؛ حبیب‌زاده، اصحاب؛ بهشتی، رضا؛ عبدالرحمانی، رضا. (۱۳۹۴). بررسی نقش اتاق‌های گفتگوی اینترنتی در ارتکاب جرایم اخلاقی. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۰(۴)، ۶۴-۳۷.
http://icra.jrl.police.ir/article_18161.html
3. بابایی، محمود؛ فهیمی فرد، سپیده. (۱۳۹۱). ویژگی‌های رسانه‌های نوین و الگوهای ارتباطی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۴(۴)، ۱۹۳-۱۷۵.
http://nastinfo.nlai.ir/article_58.html
4. جامی‌پور، مونا؛ فرازپور، مهدی؛ اسدی محسن. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین مهارت‌های سایبری و میزان بزه‌دیدگی سایبری. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۵(۳): ۱۰۷-۱۳۴.
http://www.icra.jrl.police.ir/article_94729.html

۵. چاووشی، محمد صادق؛ کرامتی معز، هادی. (۱۳۹۷). عوامل و آثار بزه‌دیده‌گی اخلاقی کودکان و نوجوانان در شبکه‌های اجتماعی تلگرام و اینستاگرام. پژوهش‌های اخلاقی، ۳۴(۲)، ۱۰۵-۱۲۲.

<https://rimag.ricest.ac.ir/ar/Article/17333/FullText>

۶. حسین‌پور، جعفر؛ ترکمان، زکریا. (۱۳۹۵). بررسی نقش شیوه‌های فرهنگی پیشگیری از جرایم اخلاقی در فضای مجازی، فصلنامه انتظام اجتماعی، ۸(۴)، ۱۵۶-۱۳۷.

۷. خانیکی، هادی؛ خجیر، یوسف. (۱۳۹۸). ظرفیت‌ها و چالش‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی برای جامعه مدنی ایران. فصلنامه مطالعات رسانه‌ای نوین، ۵(۱۷)، ۳۵-۶۹.

https://nms.atu.ac.ir/article_10004.html

۸. خواجه سروی، غلامرضا؛ سهراب‌زاده، عباس. (۱۳۹۶). رسانه و شخصیت‌زدایی قدرت. فصلنامه پژوهش‌های راهبردی سیاست، ۶(۲۲)، ۹۶-۶۹.

https://qpss.atu.ac.ir/article_8076.html

۹. دهقان، علیرضا؛ نیک‌بخش، مرسته. (۱۳۸۵). مطالعه شیوه رفتار افراد در محیط مجازی: شکل‌گیری روابط صمیمانه در اتاق‌های گپ‌زنی اینترنت. مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۲(۶)، ۲۹-۱.

http://jpsc.iaocsc.ir/article_44430.html

۱۰. ذاکری هامانه، راضیه؛ اعظم‌آزاده، منصوره؛ قاضی‌نژاد، مریم؛ باستانی، سوسن. (۱۳۹۹). بررسی کیفی احساس امنیت آنلاین شبکه‌های اجتماعی. فصلنامه مطالعات رسانه‌ای نوین، ۶(۲۱)، ۱۷۸-۱۴۱.

https://journals.atu.ac.ir/article_11875.html

۱۱. سورین، تانکارده، ج. (۱۳۸۸). نظریه‌های ارتباطات. ترجمه علیرضا دهقان، دانشگاه تهران.

۱۲. عباچی، مریم. (۱۳۸۷). مبانی و مقدمات تدوین برنامه ملی پیشگیری از جرم در ایران. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، ۳(۹)، ۷۲-۳۳.

http://cps.jrl.police.ir/article_13466.html

۱۳. عباسی‌شوازی، محمد تقی؛ معینی، مهدی؛ پوردیان، روح‌الله. (۱۳۹۷). همنشینی و رفتارهای پرخطر: مطالعه رابطه همنشینی رفتارهای پرخطر دانشجویان در فضای مجازی با رفتارهای پرخطر در فضای واقعی و مجازی. فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی، ۱۰(۳)، ۱۰۴-۷۷.

http://sopra.jrl.police.ir/article_105662.html

۱۴. عبدالهیان، حمید؛ کرمانی، حسین. (۱۳۹۹). همگان‌های شبکه‌ای در توئیتر فارسی. تحلیل خوشه‌های شبکه‌ای در توئیتر. فصلنامه مطالعات رسانه‌ای نوین، ۶(۲۲)، ۷۰-۱۰۰.
https://nms.atu.ac.ir/article_12368.html
۱۵. فرهنگی، علی‌اکبر؛ عباسی، حجت‌الله. (۱۳۹۶). طراحی مدل مقابله با چالش‌های تروریسم رسانه‌ای در شبکه اجتماعی. دوفصلنامه علمی پژوهشی دین و ارتباطات، ۱(۵۳)، ۱۲۹-۱۵۶.
https://rc.journals.isu.ac.ir/article_2264.html
۱۶. قاسم زاده، لیلی. (۱۳۸۵). مقایسه تنهایی، عزت نفس و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان مبتلا و غیر مبتلا به استفاده از آسیب شناختی از اینترنت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
۱۷. محکم کار، ایمان؛ حلاج، محمد مهدی. (۱۳۹۲). شبکه‌های اجتماعی به دنبال چه هستند؟ فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، ۱(۲)، ۲۳-۳۱۳.
۱۸. مسعودی‌فرد، رضا؛ شالچی، بهزاد؛ صباکلاهی، حامد. (۱۳۹۸). تجربه روابط آنلاین از دیدگاه دختران نوجوان: مطالعه کیفی در آسیب‌شناسی روابط سایبری. خانواده و پژوهش، ۱۶(۱)، ۸۱-۶۹.
http://khs.jrl.police.ir/article_17126.html
۱۹. معید فرد، سعید. (۱۳۸۰). نابسامانی‌های اجتماعی یا سازگارهای عرفی. نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران، ۳(۴)، ۸۳-۱۰۰.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=22799>
۲۰. مک کوایل، دنیس. (۱۳۸۸). درآمدی بر نظریه ارتباط جمعی. ترجمه پرویز اجلالی. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۲۱. نجفی ابرنآبادی، علی‌حسین. (۱۳۹۱). مباحثی در علوم جنایی (تقریرات درس جرم شناسی مقطع دکتری). ویراست هفتم، به کوشش شهرام ابراهیمی.
۲۲. ویلیامز، کوین. (۱۳۹۰). درک تئوری رسانه. ترجمه رحیم قاسمیان. نشر ساقی.
۲۳. ویندال‌سون، سیگنایزربنو، اولسون‌جیمز. (۱۳۸۷). کاربرد نظریه‌های ارتباطات. ترجمه علیرضا دهقان. انتشارات رسانه.

۲۴. هابرماس، یورگن. (۱۳۸۴). دگرگونی ساختاری حوزه عمومی. کاوشی در باب جامعه بورژوازی. ترجمه جمال محمدی. نشر افکار.
۲۵. هاشمی، سید ضیاء؛ رهبری، محمد. (۱۳۹۹). شبکه‌های اجتماعی مجازی و قبح‌زدایی از محتوای مبتذل (مطالعه موردی: توئیتر فارسی). فصلنامه مطالعات رسانه‌ای نوین، ۶(۲۲)، ۳۵-۷۰.
https://nms.atu.ac.ir/article_12402.html
26. Crosbi.v. (2002). *what is a media*.
27. <http://sociology.org.uk/as4mm3a.doc>
28. Dumitrica, D., Bakardjieva, M., Felt, M. (2020). *Leading an online social movement requires offline work*. The Convergence
29. Fullwood, C., Galbraith, N. Morris, N. (2006). *Impulsive nonconformity in female chatroom users*. *Cyberpsychology Behavior*, 9(5), 634-637.
30. <https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.634>
31. Fung, C. (2016). *The relationship between meaning in life, adolescent-parent attachment, and Internet addiction among Chinese adolescents in Hong Kong*. Doctoral dissertation, Northcentral University.
32. Saridakis, G., Benson, Vladlena., Ezingard J.N., Tennakoon, H. (2015). *Individual information security, user behaviour and cyber victimisation: An empirical study of social networking users*. *Technological Forecasting and Social Change*, 102, 320-330. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2015.08.012>
33. Katzer, C., Detlef F., Frank, E. (2009). *Cyberbullying: Who Are the Victims? A Comparison of Victimization in Internet Chatrooms and Victimization in School*. *Journal of Media Psychology*, 21(1), 25-36. DOI:10.1027/1864-1105.21.1.25
34. Lazarsfeld, P.F., Merton, R.K. (2007). *Mass communication, popular taste, and organized social action*. *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, 24, 229-250. <https://asset-pdf.scinapse.io/prod/2606081992/2606081>
35. Liu, Y. (2002). *What does research say about the nature of CMC: task oriented social emotion oriented or both*. *Electronic Journal of Sociology*, 6(1), 1-8.